

Boek over hofje Inden Groenen Tuin

Ter gelegenheid van het 125-jarig jubileum van de voltooiing van het hoofdgebouw van het hofje in de Warmoesstraat, heeft het College van Regenten van het hofje Inden Groenen Tuin het boek 'Het hofje van Trijn Jansdochter Amen-Inden Groenen Tuin-1616' uitgegeven.

Het eerste exemplaar werd overhandigd door regent Drs. Rob Niehe aan mederegent Ing. Jan Willeminck, jarenlang de spil van het bestuur. Extra feestelijk voor de stad is dat de voorgevel van het hoofdgebouw in de Warmoesstraat na een maandenlange renovatie er weer als nieuw uitziet. Opvallend daarbij dat de 'koppen' waaronder die van der stichteres weer zichtbaar zijn geworden.

In de Janskerk overhandigde de stichting Haarlemse Hofjes het bestuur van het groene hofje een toepasselijk cadeau, namelijk een ginkgo of tempelboom. Iesje Vermeulen, voorzitter van het overkoepelend hofjesbestuur ging op de bestuurlijke historische band tussen de hofjes Codde, Van Beresteyn en Inden Groenen Tuin. In 1845 hadden de drie besturen eenzelfde reglement. Een recensie is te lezen op pagina 3.

• Mevrouw Vermeulen en de heer Termijtelen overhandigen een tempelboom

Monumentaal uitzicht?

De verdieping schittert in de zon, maar niet van schoonheid, meent een bewoonster van het Lutherse hofje. „Het is bijna even hoog als de kerk en valt ongelooflijk uit de toon.”

Hofjes zijn monumenten, maar houdt de omgeving daar ook rekening mee? Wil van Schaik, regent van het Frans Loenenhofje heeft zich erbij neergelegd. „Of je het nu mooi of lelijk vindt, het is allemaal volgens de wet gegaan. Je woont nu eenmaal in een stad. Verderop staan er huizen die net zo hoog zijn als de aanbouw.”

Wordt de woonbeleving minder nu er zo'n weinig fraaie uitbouw bovenuit torent? Last van inkijk? In de kerk zitten glas-in-lood ramen en daar valt moeilijk

doorheen te kijken. Regent Van Schaik: „We kunnen in de buurt van de regentenkamer altijd nog een populier planten.”

Vertelpaviljoen in de herfst

Naast de organisatie van het Verhalenfestival Kennemerland, Wereldverteldag en het Zandbaktheater timmert stichting Vertelkunst Haarlem ook aan de verhalenweg met het Vertelpaviljoen.

In 2011 is er steeds op de laatste zondag van de maand een programma met een gastverteller, live muziek en open po-

dium met ruimte voor drie vertellers. Op zondag 25 september is Christina Millet de gastverteller en zorgt Anja Zschaubitz op de drum voor de muzikale noot.

Op zondag 30 oktober is Eric Lammers de gastverteller en verzorgt gitarist Dick Bartels de muziek. Tenslotte is op zondag 27 november Anje Robertson de gastverteller en is Jetty Scholten de inspirerende muzikale kracht.

Inloop vanaf 14.00 uur in het Frans Loenenhofje, Witte Herenstraat 24. Vrijwillige bijdrage. Na aanvang geen toegang.

Zoals de Grote Markt een prachtig decor is voor grote feesten als de kermis, Haarlem Culinaire en Haarlem Jazz zijn de hofjes steeds meer de ideale plek voor kleinere culturele evenementen.

De Koorbiënnale en het Verhalenfestival Kennemerland zijn daar mooie voorbeelden van. Nu de zomer op zijn laatste benen loopt, keert voor de bewoners na de Open Monumentendagen de relatieve rust terug.

Op de onverwachte bezoeken van hofjeswandelaars na. In dit nummer o.a. een aantal portretten vanuit het jubilerende hofje Codde en Van Beresteyn. Daar in de schaduw van de Sint Bavo Kathedraal ligt misschien wel het minst bezochte hofje van de stad. Des te prettiger wonen.

Willem Brand

Bewonerscadeau voor 400-jarig hofje

Ruim twee eeuwen waren het twee hofjes, vanaf 1885 waren de hofjes Codde en Van Beresteyn burens op de Lange Herenvest en sinds 1969 vormen ze één hofje in de schaduw van de Sint Bavo Kathedraal.

In 1611 werd met geld uit de erfenis van kapelaan Mr. Pieterszoon Codde het hofje Codde voor 'vier oude vrouwen' opgericht. Vierhonderd jaar later bieden alle achttien bewoonsters van het hofje Codde en Van Beresteyn de regenten een cadeau aan. In de tuinkamer wordt op

19 mei het door José Huijbens gemaakte glas in lood-raam onthuld, dat als thema 'Samen en alleen' heeft.

De feestelijkheden waren begonnen met de onthulling van een reliëf van het Beresteyn-familiewapen gemaakt door kunstenaar en bewoonster Carla van Maris.

• Spreekstalmeester Janwillem Lagerwaard

Afscheid in stijl van Proveniershof

Elk zichzelf respecterend hofje heeft jaarlijks wel een barbecue of borrel. Mits een groepje bewoners de schouders eronder zet, zoals in het Proveniershof de bewonerscommissie. Op vrijdag 3 juni was er een muzikale borrel. Afscheid werd genomen van de naar Den Haag verhuisde commissieleden Blanka de Bruyne en Tole Emmelot.

Janwillem Lagerwaard keek terug op een mooi jaar: er was rust in de tent gekomen vanwege het verdwijnen van het terras en de komst van een prachtig hek. „Je kan met z'n allen best veel bereiken”, sprak hij, “We zitten hier nu in stilte en niet met wauwelende kinderen en

rinkelende kopjes. Mochten jullie een goed idee hebben, spreek gerust één van ons aan of gooi een briefje in de bewonersbus.”

Met pijn in het hart máár met een grote glimlach nemen Blanka en Tole afscheid. Hopelijk blijft pechvogel Tole daar letterlijk beter op de been. In december 2010 ging de ladder op de scheeflopende vloer aan de wandel, net toen hij een bus lak van de vliering wilde pakken. Tole viel achterover en brak zijn enkel. Gevolg behalve een jaar lang revalideren: het moesten afzeggen van optredens van zijn pas opgerichte band Charanga Central. Hun eerste CD was nota bene net klaar.

Voorzitter Henk Walstra laat weten dat op 21 september een burendag plaatsvindt. Die dag staat ervoor de bewoners een hofjestocht onder leiding van een Gilde gids op het programma.

Kleintje korenlint, maar dan alleen in hofjes. De Koorbiennale stond in het slotweekeinde in het teken van een dertigtal hofjesconcerten. Twee dagen lang kon de cultuurminnaar zijn hart ophalen en ook vele hofbewoonsters pikten gratis een graantje mee.

„Een concert in je eigen hofje, mooier kan niet!”, vindt Renske Straatman van het hofje 'Inden groenen tuyn'. Grappig is dat de koren 'reizen'. Zij verplaatsen zich lopend van hofje naar hofje. De bezoeker kan, als hij wil, gewoon blijven zitten waar hij zit.

Hoewel er voor het publiek stoelen staan, genieten de bewoners op dat vlak natuurlijk een thuisvoordeel. Want het wordt zo druk dat 'laatkomers' staand oor en oog dienen te verlustigen. Het mooie van zo'n stemmige dag is de afwisseling.

Kleintje Korenlint in hofjes

• Vocaal Ensemble Diaogo in hofje Inden Groenen Tuyn

Je rolt van klassiek kerkelijke repertoire naar zwoele popsongs. En ineens waan je je in een verre Russische republiek of ga

je terug naar de Renaissance. Kortom, je hoort de muziekhistorie aan je voorbijtrekken. Hartstikke bien.

Zes harpistes in Frans Loenenhofje

Voor de ware muzikliefhebber was er na afloop van de optredens in het kader van de Koorbiennale op zaterdag een gelegenheid om een gratis hofjesconcert mee te pikken.

In het Frans Loenenhofje gaven de harpleerlingen van Mariska Pool een concert. Niet alledaags: zes harpen op een rijtje. Jong kwam zo op speelse wijze in contact met oud, één van de doelstellingen van stichting De Vrolijke Noot.

De erfenis van Trijn Jansdochter Amen

Over het hofje Inden Groenen Tuin in de Warmoesstraat, in 1616 gesticht door de steenrijke Haarlemse weduwe Trijn Jansdochter Amen, schreef Dr. Gerard Jaspers, bekend van o.a. een standaardwerk over de Haarlemse bibliotheek, een aantrekkelijk, rijk geïllustreerd en verzorgd boek. De presentatie ervan vond 22 mei j.l. in een bomvolle Janskerk plaats, exact 125 jaar na de oplevering van het nieuwe Hoofdgebouw.

Behalve het kapitaal waarvan het hofje kon worden gesticht, schonk Trijn Jansdochter ook geld voor preuves. Die bestonden uit gratis turf, boter, vlees en aardappelen, die op bepaalde dagen werden verstrekt. Deze preuves hielden in 1947 op te bestaan. Als een laatste herinnering aan deze traditie zou men het kerstpakket kunnen beschouwen dat de dames sinds 1993 krijgen aangeboden. In dat jaar had een nieuw regentencollege door ingrijpende saneringsmaatregelen de benarde financiële situatie, waarin het hofje door het beleid van een regentenfamilie was komen te verkeren, weer gezond gemaakt.

Omdat de Notulenboeken van de regentenvergaderingen bewaard bleven, kan de

Ook Haarlem heeft een 'Huis met Hoofden'

schrijver ondanks 'de kaalslag' in het archief een keur aan wetenswaardigheden presenteren. Een aantal daarvan staat in het luchtige hoofdstuk 'Groot en klein leed'. Van serieuzere aard is het relaas over de beginperiode van de Mariastichting, toen in 1885

vijf Duitse zusters in de Spaarnwoudestraat begonnen thuis liggende zieken te verplegen. Hun activiteiten werden door de regenten van het hofje met forse geldleningen ondersteund. In 1899 konden de zusters het bekende ziekenhuis aan de Kamperlaan in gebruik nemen.

Dankzij de recente restauratie van de voorgevel staat na 125 jaar het Hoofdgebouw er weer 'als nieuw' bij. Vanaf hun bogen boven de ramen kijken tien hoofden in halfrelief tevreden neer op de gezellige drukte in deze karakteristieke straat in de

schaduw van de Sint Bavo. Zij werden door dr. Jaspers geïdentificeerd als de regenten en regentessen van 1886, Trijn Jansdochter, paus Leo XIII, koning Willem III en koningin Emma.

Dr. Gerard Jaspers, Inden Groenen Tuin - Het Haarlemse hofje van Trijn Jansdochter Amen. Haarlem, Spaar en Hout, 2011. ISBN /EAN 9789086830343. Gebonden, 120 blz., geïll. Prijs: € 24,50

Het blauwe oog van Jacob van Schoorl

In de regentenkamer van het hofje Inden Groenen Tuyn hangen portretten van oprichtster Trijn Jansdochter van Amen en haar man Jacob van Schoorl. De restauratie ervan was te danken aan een bizar ongeluk. Jacob kreeg tijdens de Anton Pieckdagen in 2007 een lans door zijn oog...

„We hadden net besloten om niet mee te doen, maar de bewoonsters wilden zo graag als begijntjes verkleed de gezelligheid naar binnen halen”, herinnert regent Jan Willemink zich. De regentenkamer wordt omgetoverd tot de ontvangstkamer van de Engelse koningin Emma. Bij de deur houdt een lakei met hellebaard de wacht. Als de natuur roept, zet hij zijn lans even tegen de muur. Een gezelschapsdame stoot er per ongeluk met haar hoepelrok tegen waardoor Jacobus 'een blauw oog' oploopt, en het schilderij een scheur.

Het wordt de aanzet tot restauratie, uitgevoerd door Herman van Putten, als restaurateur verbonden aan het Frans Hals Mu-

seum. De olieverfschilderijen blijken flink te zijn 'overgesausd' om slijtage en de onregelmatigheid van het linnen (verdikkingen ontstaan bij het weven) te bedekken. Ook is een deel van originele verflaag verdwenen omdat bij eerdere restauraties te sterke oplosmiddelen zijn gebruikt.

Na verwijdering van de vernislaag en de overschilderingen komt de oorspronkelijke verflaag en daardoor ook de nuance weer in beeld, zoals een bontkraag bij Jacobus. De schade is plaatselijk bijgewerkt zonder de originele verflaag opnieuw te bedekken. Het gezicht van Jansje blijkt nog meer te zijn overgeschilderd dan dat van haar man. De sleetsheid is door middel van 'instippen' tot een acceptabel niveau bijgewerkt.

Het linnen wijst op een datering rond 1625, maar afgaande op de kleding, met name de muts van Jansje, zouden de portretten van vóór 1600 kunnen zijn. De huwelijksportretten zouden eerst op panelen zijn uitgevoerd en later op doek zijn gekopieerd. Bij de restauratie zijn ook twee nieuwe lijsten in Hollandse zestiende-eeuwse stijl gemaakt.

Regent Jan Willemink: „Helaas hebben de restauratoren de makers niet kunnen traceren. De schilderijen blijken echter geen hoge waarde te vertegenwoordigen. Maar voor ons hebben ze historische waarde. Ze horen hier en mogen nooit weg.”

Vanaf nu elk jaar een ijsje van Niehe

Voor het eerst sinds twaalf jaar werkten de weergoden niet mee tijdens de jaarlijkse barbecue in hofje Inden Groenen Tuin. Het vlees werd wel buiten gebakken, maar in de tot eetzaal omgetoverde hal geserveerd. Nieuw was ook het toetje.

Onder het toeziend oog van stichtster Trijntje Amen en haar man hield regent Rob Niehe (83), vanaf 1990 bestuurslid, ook zijn afscheidspeech. De eerste drie jaar, het hofje stond er financieel beroerd voor, karakteriseerde hij als 'tropenjaren'. „Om de schuld van zeven ton af te lossen moesten de bij erfenis verkregen boerderijen worden verkocht. Zo zorgden we ervoor

dat we weer vet op de botten kregen,” vertelt hij. Een mooie metafoor natuurlijk vlak voordat de spiezen van cateraar Chateaubriand de tafel rondgingen.

Ondanks de herfstsefeer buiten ging het ijskoude toetje erin als koek. Een idee van regent Niehe die er hoogstpersoonlijk de deur voor uitging. „Dat het ijsje van Niehe traditie mag worden,” proostte collega-bestuurslid Jan Willemink.

[advertentie]

Nieuwenhuizen bv
BOUWBEDRIJF

- Verzorging aanvraag
- Nieuwbouw
- Verbouw
- Aanbouw
- Renovatiebouw
- Dakkapellen
- Badkamers
- Openhaarden

Lijnbaan 34 -36 - Heemskerk - Tel.0251-235 996
www.bouwbedrijfnieuwenhuizen.nl

De dames van *Codde & Van Beresteyn*

Voor ouderen geldt dat de betekenis van het leven vooral schuilt in het verleden, in de rijkdom aan herinnering uit het geleefde leven. En hoewel de huidige generatie 'ouderen' vaak bescheiden is en twijfelt of het vertellen van het eigen levensverhaal interessant is voor anderen, doen zij hiermee zichzelf en anderen onvoldoende recht. Elk leven is immers bijzonder en uniek door zijn geschiedenis. Bijzonder is dat van alle bewoners uit één hofje het verhaal in woord en beeld verschijnt. Dat heeft alles te maken met het vierhonderd jarig bestaan in 2011 van het hofje Codde en Van Beresteyn, tot 1885 twee hofjes, daarna burens maar sinds 1969 één hofje.

Conciërge Charlotte

Eens per maanden schrijft conciërge Charlotte Schreuder een hofjournaal met alle weetjes. Vaste prik zijn de verjaardagen en de uitjes. Sinds 2001 woont zij centraal in het hofje, dus met overzicht.

Haar jeugd was op de oorlogsjaren na zorgeloos. „Mijn vader was leraar bij en later rector van het Montessori Lyceum, de eerste school in ons land die deze methode als experiment mocht toepassen. Ik herinner me dat Maria Montessori soms kwam kijken 'hoe het ging'. Mijn schooljaren behoren tot mijn beste herinneringen en we hebben er, behalve veel andere dingen, ook onze talen supergoed geleerd.”

„Een oorlogsherinnering: toen op 10 mei 1940 de bommen om ons huis begonnen in te slaan en ik als kleuter onder de tafel werd geduwd, zag ik mijn vader huilen, daar schrok ik van. Later zijn we

als gezin ternauwernood aan een razzia ontsnapt toen er naar mannen werd gezocht en wij, kinderen, doodstil onder de tafel aan het puzzelen waren. Gek hoe je dan het plaatje van de puzzel nog duidelijk op je netvlies hebt.”

Na haar opleiding tot maatschappelijk werkster vertrok ze op uitnodiging van Rotary International naar Zuid Afrika. Daar woonde en werkte ze in totaal 35 jaar, eerst in een soort SOS Kinderdorp waar in tien groepen ruim 100 kinderen werden opgevangen. Later hielp ze, als hoofd van de huishouding bij het opzetten van een Christelijk Conferentiecentrum waar groepen van allerlei gezindten

kwamen logeren. „Als mensen behoefte hadden aan een gesprek konden ze een briefje in de gebedsdoos doen. Het was hard maar fijn werken en ik heb er veel geleerd.”

In 2001 kwam ze terug naar Nederland

en binnen een jaar was ze, dankzij een vriendin die thuiszorg gaf in het hofje, de opvolgster van zuster Ancilla. Verbaasd: „Ik woon nu al tien jaar in dit lokale paradijsje”. En over haar rol: „Ik ben een schakel tussen bewoners en regenten. Soms heeft iemand hulp nodig, persoonlijk of praktisch. Soms help ik om de lucht te klaren en als het nodig is kan ik streng en duidelijk zijn”.

Kinderen heeft Charlotte niet, wel drie peetkinderen. „Ik heb in mijn leven wel veel kinderen helpen opvoeden! Ik geloof dat ik misschien wel een goede moeder zou zijn geweest.”

[advertentie]

Sportvrouw An

In de jaren zestig werkte An Schoorl (88) samen met haar man Jan bij een groenteboer in de Mr. Cornelisstraat. Ze woonden boven de zaak. Via een klant deed zich een buitencansje voor.

„...Een kennis zei: er staat een advertentie in de krant. Kolenboer Hoenderdos zocht een echtpaar voor het beheer van tennispark Eindhoven. Ik had zijn vrouw vaak geholpen. Dan bracht ik het kistje groenten voor haar naar de auto.”

„Het was hard werken. Ik liep in de zomer als ik die acht banen moest slepen van hier naar Amsterdam, bij wijze van spreken. Zomers verkochten we broodjes kroket in de kantine en 's winters als er

een ijsbaan lag koek en zopie. Voor het beheer kregen we een klein loontje. Niks geen vakantiegeld.”

„Later heb ik zelf nog op Pim Mulier getennist. Ik ben een sporter, vooral voetbal, tennis en schaatsen volg ik graag. Als het moet tot diep in de nacht. Van zuster Ancilla krijg ik altijd de sporteditie door de brievenbus, maar meestal heb ik het de vorige dag al op televisie gezien.”

BEERESTEYN

LICHTSPEL
GLAS IN LOOD

Hoofdstraat 203 - Santpoort-Noord
023 539 59 09 - www.lichtspel.nl

Animator Carla

In het hofje is Carla van Maris (69) een beetje de benjamin, eentje die van gezelligheid houdt. De boel bij elkaar houden met een high-tea of een barbecue, dat is naast muziek en beelden maken helemaal haar ding.

Met muziek breng je immers ook mensen dichtert tot elkaar. Jarenlang verzorgde Carla in bejaardentehuizen op de piano de muzikale noot. En dat terwijl ze pas op haar veertigste noten is gaan lezen. „Op mijn twaalfde kreeg ik van vader een piano. Hij floot opera's en ik speelde ze na.”

Of het nu aan de toetsen ligt, maar bijna alles in Carla's huisje is zwart en wit. Een vrouw van extremen, van toppen en dalen? Carla: „Ik

ben sensitief en beleef de dingen intens.” Haar beelden van keramiek zijn vaak in bronskleur, een kleur die appelleert aan moeder aarde.

„Of ik nu muziek maak of beelden, alles gaat op gevoel. Ik ben altijd bezig om de dingen anders te doen. Om mijn hoofd vrij te maken ook.” De betekenis druift bijna van haar oerbeelden af, voor wie daar oog voor heeft. Ze benoemt er twee met: 'Opgesloten zijn en toch niet', 'Beschermd en toch vrij'.

Samenbrengster Ancilla

Dat ze tijdens de fotosessie echt een ansichtkaart schrijft, typeert haar helemaal. Niks poseren, tijd is schaars en dient nuttig besteed te worden. Bovendien heeft ze de rust, met twee mannen om zich heen, om foutloos haar gedachtes op papier te zetten. Jeugdig en onwrikbaar is de oogopslag van de 97-jarige zuster Ancilla.

Haar 'Ik heb tijd tekort' is niet zomaar een kreet. Ook al is zeven jaar terug van haar een been geamputeerd ('Ik had het al verwerkt voordat het zover was'), Ancilla staat nog midden in het leven. Het dagelijks huishouden doet

ze nog zelf, zij correspondeert veel en ontvangt bijna elke dag bezoekers. Ook maakt ze gebruik van een rolstoeltaxi om mensen te bezoeken. En dan zijn er nog de puzzels, die zorgen voor de nodige hersengymnastiek.

Of het daaraan ligt, maar haar scherpzinnige blik én nuchtere geest zal vele bezoekers ongetwijfeld moed geven. Zij zal ontkennen dat zij levensmotto's heeft, maar je hoort ze voortdurend. 'Niet achterom kijken, dat is voorbij, elke nieuwe dag is iets bijzonders'. Of: 'Het mooiste is om positief te zijn, niemand heeft zichzelf gemaakt'. 'Of: Ik maak geen onderscheid tussen mensen'.

Haar hele werkzame leven heeft Ancilla voor mensen met een verstandelijke handicap gezorgd en met velen van hen heeft ze nog contact. In 1967 stond zij aan het hoofd van het eerste gezinsvervangende te-

huis in Noord-Holland. Sommige momenten uit haar kindertijd staan haar nog helder voor de geest. Hoe haar moeder in de Eerste Wereldoorlog de etensbonnen (ze was toen vier jaar!) uit een doosje haalde. Of dat het hele gezin in de T-Ford van vaders patroon een ritje maakte. „Ik was achttien toen ik in het klooster intrad. Een gezin? Ik heb 'r nooit bij stilgestaan. Op mijn 24ste zorgde ik in huize Ursula in Nieuwveen voor 24 jongens.”

Twintig jaar was zij na haar pensioen in 1982 conciërge in het hofje. Dat heeft ze met veel plezier, zegt ze zelf (én wijsheid, voegt de huidige conciërge Charlotte toe), gedaan.

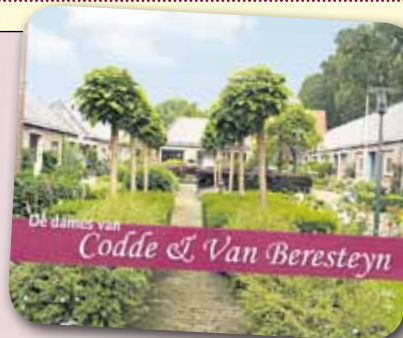

Boekje Levensverhalen

Op deze pagina's vindt u vier portretten van de in totaal achttien levensverhalen van alle bewoners uit het jubilerende hofje Codde en Van Beresteyn.

Deze verhalen zijn gebundeld in een boekje 'De dames van Codde en Van Beresteyn'. De teksten zijn van de hand van Willem Brand, de foto's van Frank Gruben en Kees Reniers. Geïnteresseerden kunnen zich melden via het e-mailadres: info@haarlemse-hofjeskrant of 06 22261766.

Het boekje is te koop voor de speciale lezersprijs van €19,95!

Hofbewoonsters vliegen naar Lourdes

'Vliegen? Oh, dat is ongeveer hetzelfde als rijden in een bus, maar je kunt beter in een vliegtuig zitten dan in een rolstoelbusje, want dat hobbelt zo.' Dat was de reactie van zuster Ancilla, 97 jaar oud, bewoonster van het Hofje Codde en van Beresteyn na haar allereerste vliegreis, die haar in mei j.l. naar Lourdes bracht.

Ter gelegenheid van het 400-jarig jubileum van het Hofje Codde en van Beresteyn werden alle bewoonsters uitgenodigd voor een 5-daagse reis naar Lourdes. Deze uitnodiging werd met groot enthousiasme ontvangen. Met een groep van 14 bewoonsters en 3 bestuursleden sloten wij ons aan bij de reis van de Maltezer Orde.

Jaarlijks organiseert die Orde een bedevaart naar Lourdes. Er gaan per keer een 50-tal gasten mee en 100 vrijwilligers. Dit is een zeer gevarieerde groep mensen in de leeftijd van 18 tot 72 jaar, waaronder artsen en verpleegkundigen, jong gepensioneerden, mannen en vrouwen met verantwoordelijke banen en ook een aantal studenten. Deze vrijwilligers nemen alle zorg op zich. De gasten staan voor hun centraal, om hen draait alles. De doelgroep zijn zieken, gehandicapten en oudere mensen, die minder mobiel zijn geworden. De organisatie van de Maltezer Orde bleek een gelovende machine, maar met een warm hart en met maar één doel voor ogen: de gasten een onvergetelijke week bezorgen. 'De contacten en vele gesprekken met de vrijwilligers waren voor mij een hoogtepunt,' vond één van onze hofbewoonsters.

Lourdes is, vanuit de katholieke traditie, de plaats bij uitstek die mensen hoop en warmte biedt. Door de pelgrims wordt Lourdes beschouwd als de plek waar 'de hemel de aarde even aanraakt' en als een inspiratiebron in hun leven. 'In Lourdes kom je op een verrassende manier met jezelf oog in oog te staan en dat noodt tot zelfreflectie,' zei één van de hofdames terugkijkend op de reis. Een ander schreef later: 'De bedevaart heeft mijn moeilijke omstandigheden verlicht, ik ben er blijer van geworden.'

De dagen werden gevuld met bezoeken aan de grot, processies, vieringen, wandelingen en gezellige maaltijden. Ieder team kwam 's avonds bij elkaar om terug te blikken op dag. 'Dat vond ik een van de fijnste momenten van de dag,' aldus één van de hofbewoonsters.

Lourdes ontvangt jaarlijks bijna 10 miljoen toeristen. Daarmee overtreft Lourdes Parijs!

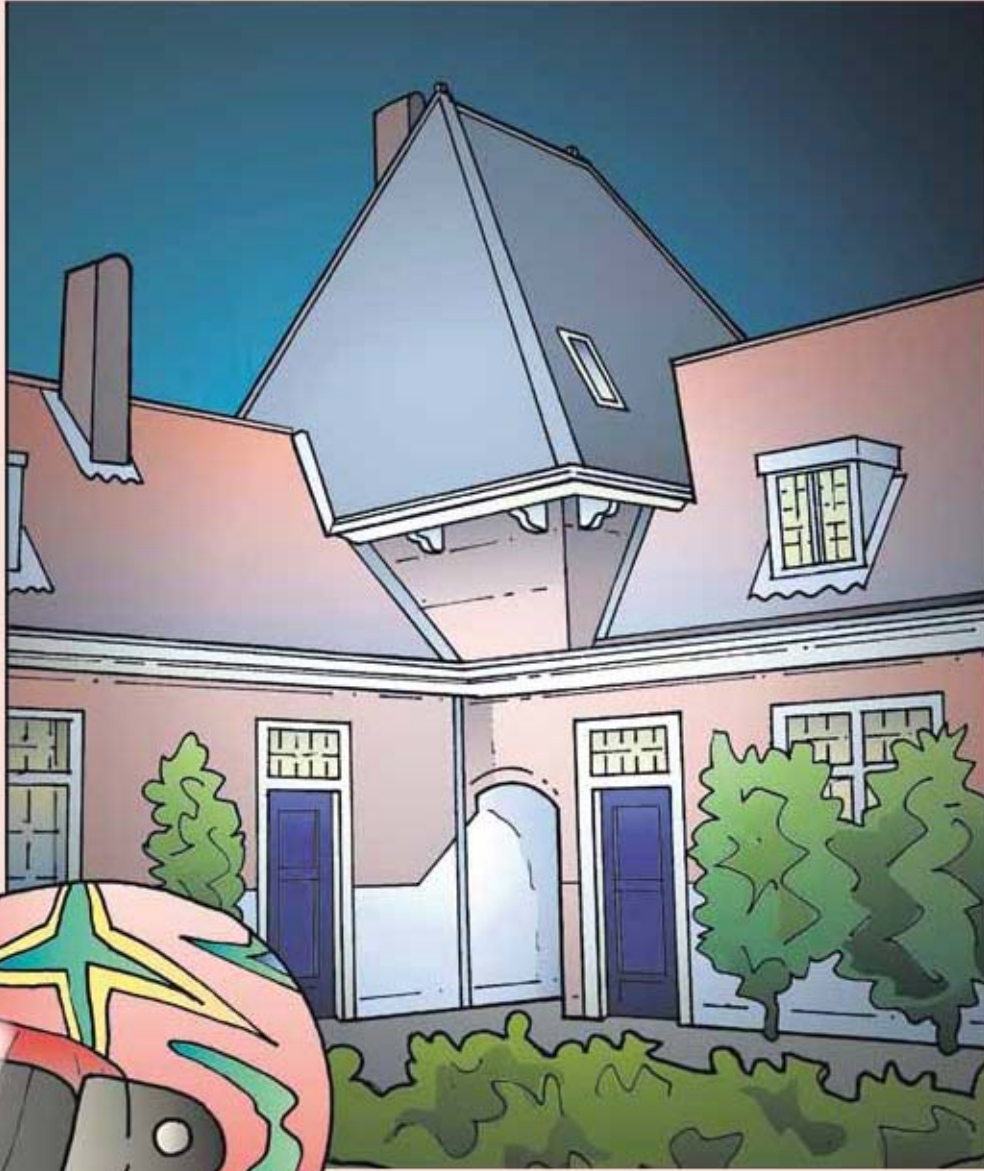
En of er nog wonderen gebeurd zijn? Wel, er zijn geen doven horend geworden en geen blinden ziende, maar 't mag een wonder heten dat alle hofbewoonsters, hun leeftijd ligt tussen de 65 en 97 jaar, weer gezond en wel en met een blij gevoel zijn thuisgekomen.

Jetje Vermeulen-Haanappel
regentes

‘Weet u hier ook een klein politiebureau?’, vroeg het brommermeisje. Met piepende bandjes was ze tot stilstand gekomen, net toen ik de klink van de toegangsdeur van het hofje wilde grijpen. Sabrina: veel krullend haar onder een helm en een enorme zonnebril. Nee, ik wist geen klein politiebureau. Wel een groot, aan de Koudenhorn, maar daar was zij al geweest en daar kon men haar niet helpen.

Illustratie: Eric J. Coolen

BROMMERMEISJE

‘Ik heb wat geld nodig’, ging ze verder, nog steeds met zonnebril en helm, ‘helemaal niet veel, supersuperweinig’. Ze trok een pruillip. ‘Ik heb ruzie met mijn vriend, ben op weg naar mijn moeder in Schalkwijk, maar mijn benzine is bijna op. Maandag wordt mijn salaris pas gestort en op de Koudenhorn willen ze me niet eens 5 euro lenen! Ook niet als ik mijn ID-kaart achterlaat. Probeer maar op een kleiner bureau, zeiden ze, daar heb je meer kans.’

‘Er is echt geen kleiner bureau in de buurt’, zei ik, terwijl mijn gedachten alle kanten op gingen. Was dit brommermeisje eerlijk? En als ik haar geld leende, zou ze het dan terugbetalen? Stel dat mijn dochter eens ergens zonder benzine zou staan, zo mijmerde ik, dan zou ik toch ook hopen dat iemand haar een paar euro leende? En terwijl de hofjeskat langs mijn benen streek, merkte ik dat het was gebeurd! Ik was óm! De Barmhartige Samaritaan in mij was wakker geschud en begon spontaan door mijn mond begon te praten:

‘Als ik je nou eens 5 euro leende...’
‘O echt? Wat lief! Dat zou geweldig zijn... Dan kom ik het maandag terug-

brengen, zeker weten’. Sabrina slaakte een diepe zucht en liep met me mee naar binnen. Dronken van barmhartigheid ging ik mijn portemonnee halen. Er zat alleen geen 5 eurobiljet in. Wel een van 10. Ik was nog ruimhartiger dan ik bevroedde, dus leende haar de 10. Ik schreef - toch maar voor de zekerheid - haar naam op en haar mobiele nummer, dat ze niet uit het hoofd kende. ‘Ik heb hem pas, deze mobiel. Trouwens, wat woont u hier leuk. Is dit een commune of zo?’ Ze keek verwonderd om zich heen. ‘En wat een schatje, die kat...’

Even later bromde ze weg. Mij achterla-

tend in opperbste stemming. Wat was het toch fijn om iemand te helpen. Zou ik het geld ooit terugzien? Ik vond het wel een interessant experiment. Eens zien of mijn vertrouwen in de mens nog steeds gerechtvaardigd was.

Die maandag werd ik ziek en dacht niet meer aan Sabrina. Drie weken later schoot ze me weer te binnen. Er was in de tussentijd geen envelop met geld in de brievenbus gedeponneerd. Maar geen nood, ik had haar telefoonnummer. Ik belde.

‘Met Sabrina’. Gelukkig, het nummer klopte. Ik legde uit.

‘O wat erg, druk, vergeten, ik kom het vanmiddag brengen’.

Die middag kwam ze niet, ook niet de week daarna. Ik belde weer.

‘Heeft mijn vriend het dan niet langs gebracht? Dat had hij beloofd. Ik kom morgen’.

Maar Sabrina kwam niet.

Ik belde weer. Ze nam op, hoorde mijn naam, en drukte mij weg.

Ik belde weer. Ze nam niet op.

Ik sprak de voicemail in.

Wat ik niet had verwacht gebeurde de dagen daarna: ik begon mij vreselijk aan Sabrina te ergeren. Ik werd boos. Onbetrouwbaar kreng dat ze was! Ik ging rechercheren. Ik zou haar adres boven water krijgen en ik zou, ik zou...

‘Joh, laat toch zitten’, zei een buurvrouw. ‘Je hebt iets stoms gedaan, geld geleend aan iemand die al wist dat ze het niet ging terugbetalen. Neem je verlies en stap eroverheen’.

Zij had gelijk.

Ik liet al mijn voornemens om haar eens flink de waarheid te zeggen varen. Ik moest erkennen dat mijn experiment in ieder geval een uitkomst had: mijn vertrouwen in Sabrina was niet gerechtvaardigd gebleken. En ik bleek alleen barmhartig bleek te zijn als ik werd terugbetaald... Ai.

Ik wilde er het liefst nooit meer aan denken, maar dat lukte niet. Vorige week viel ze plots uit de hemel:

Door de poort kwam een meisje. Lief koppie, dacht ik. Pas toen ze met een biljet van 10 euro zwaaide, wist ik het: Sabrina.

‘Ik denk echt dat mijn vriend het bij het verkeerde huisje heeft bezorgd, het zijn hier ook allemaal dezelfde nummers’, zei ze.

We schudden elkaar de hand.

‘Gaaf het goed met je?’, vroeg ik.

‘Ach’, zei ze, ‘we houden afstand, ‘mijn vriend en ik. Dat is de enige manier’.

‘Bedankt’, zei ik, ‘heel erg bedankt’, en hield haar hand misschien net even te lang vast, voordat ze voorgoed van me wegbromde.

Tekst: Willemien Spook

Zomer in de hofjes

• HOFJE VAN BAKENES

• HOFJE VAN HEYTHUIJSEN

• HOFJE INDEN GROENEN TUIN

De liefde voor de luit van Willem Mook

Al meer dan dertig jaar woont Willem Mook in het Vrouwe en Anthonie Gasthuys. In de wereld van de oude muziek is hij een bekend luitist en musicoloog.

In 1979 werd Willem gevraagd voor een 'concert bij kaarslicht' in het Frans Hals Museum. „Vooraf heb ik bij conservator Pieter Biesboer een hapje ge-

ten, hij bleek in het grote huis te wonen en vroeg of ik woonruimte zocht. Ik was na twee jaar Haags conservatorium van plan naar de Amsterdamse te gaan. We

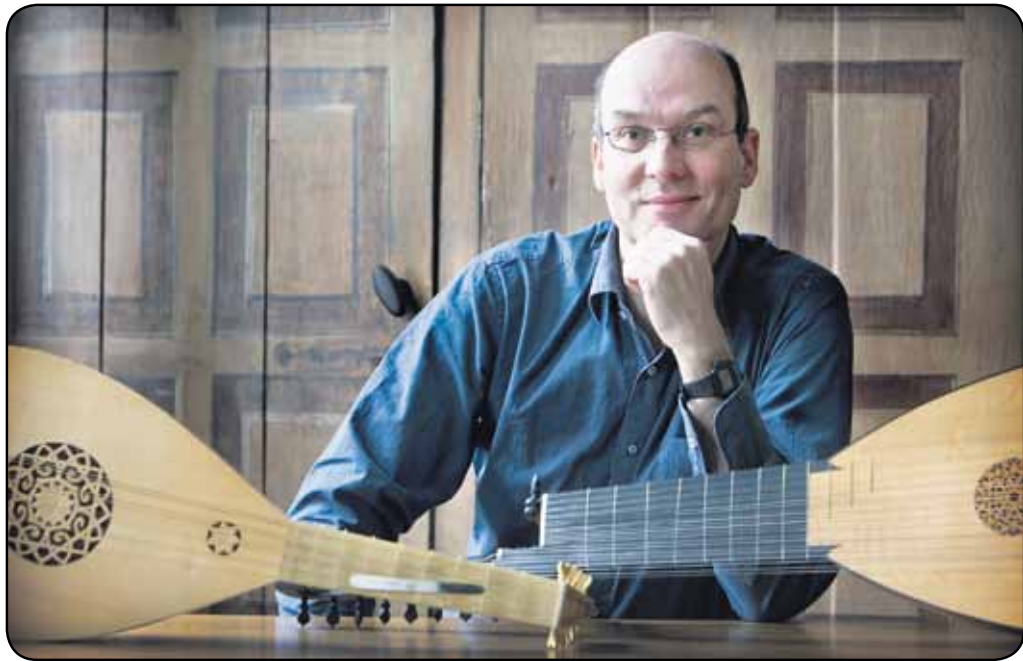

Foto: Sander Koning

De berken van Frans Loenen

Ons hofje is een lust voor het oog en met name de prachtige berkenbomen in een hoek van de tuin oogsten veel bewondering. Vorig jaar werden deze bomen drastisch en zeer deskundig gesnoeid en nu kan er weer wat meer licht doorheen schijnen.

Echter, wij maakten ons een beetje zorgen. De blaadjes zien er niet zo fleurig uit en hangen enigszins troosteloos aan de takken. Gaat het wel goed met onze bomen? Inmiddels hebben we van meerdere kanten gehoord, dat het waarschijnlijk te maken heeft met het droge voorjaar dat we achter de rug hebben. Enfin, misschien loopt het allemaal wel los met onze berkenbomen, geen paniek.

Berken schijnen trouwens hele bijzondere bomen te zijn, met vrouwelijke kenmerken. Zo lees ik althans ergens op internet: 'De

soepelheid, waarmee de kroon wiegt in de wind, de zilvergloeiende huid, de sierlijkheid van de zacht ritselende blaadjes in de lentebries, de tere katjes die bungelen aan de ranke twijgen, het zijn allemaal kenmerken van lichtheid en zachtheid'. Reden waarom de Engelse dichter Samuel Coleridge, de berk de 'jonkvrouw van de bossen' noemde.

Er is een lofdicht op de berk van de Vlaamse dichter Marnix Gijsen.

"Een berk is anders dan een andere boom. Hij is zoo edel en zijn bast is gelijk een huid.

Hij lijkt zoo aarzelend, jonkvrouwelijk en vroom

en doet steeds denken aan een prille en schuchtere bruid. Men ziet niet in hoe men zoo'n boom kan vellen, hoe ooit de bijl wreedaardig in zijn stronk zal bijten."

Dit overdenkende dwalen mijn gedachten af naar die andere berkenboom, die voor mij zo bijzonder is. De berkenboom die we gepland hebben in het Wilhelminabos in Dronten, ter nagedachtenis van onze aan kanker overleden dochter. Onze 'Marieke-boom'. Een aardige Indi-

liepen door een gangetje dat uitkwam in wat nu mijn woonkamer is. Daar stond alleen een sofa en televisie."

„Het was primitief. Afwassen moest ik boven in een wasbak en koken deed ik op een tweepitsgasstel. Eigenlijk was het kamperen." Pas in 1990 werd er van zijn onderkomen een aparte woning gemaakt en kreeg hij, naast de 17de eeuwse eikenpanelen, een keukentje en boven op zolder een douche. Maar elk nadeel heeft zijn voordeel: de huur was jaren zeer betaalbaar!

Grootvader Willem, biologieleraar en muzikant, stond aan de wieg van zijn liefde voor de luit. Hij bezit er inmiddels twaalf. Voornaamste reden: elke periode heeft zijn eigen muziekstijl. Ook maakt het uit of je soleert, begeleidt of in een orkest speelt. „De luit was in Europa tussen 1600 en 1650 wat de piano sinds 1700 is. Je kan er meerstemmig mee spelen, en is qua klank heel wendbaar en gevarieerd. Wat je hoort, komt uit je vingertoppen. 't Is vierkante centimeter werk."

Mook werkt ook als musicoloog. „Veel oude muziek is nog niet uitgevoerd. Bij de composities staan alleen noten. Het tempo en de dynamiek staan er niet bij. Je moet dan niet alleen de muziek interpreteren maar ook reconstrueren."

www.willemmook.com

aanse sage over de berk gaat zo: Op een dag, werd de halfgod Winabojo op de hielen gezeten door de dondervogel. Op het nippertje kon hij ontkomen door zich te verstoppen in een oude holle berk. De dondervogel streek neer aan de voet van de boom en zei: 'Winabojo, je bent gered. De boom bij wie je bescherming zocht, is ons bloedeigen kind, een godskind. Wie zijn heil zoekt bij de berk is onkwetsbaar.' Winabojo antwoordde: 'Zolang de wereld bestaat, zullen de mensen eerbied en dankbaarheid betonen aan de berk in ruil voor zijn goede gaven.

En dan te bedenken dat onze huisjes in de schaduw van de berken staan. Zijn wij "onkwetsbaar"? In ieder geval zullen wij eerbied hebben voor, en dankbaar zijn aan, de prachtige berken in het Frans Loenenhofje.

Liesbeth de Kat

Gewoon doorgaan

Soms is het mij vreemd te moede dat ik al tot de categorie behoor die in mijn verre jeugd 'ouden van dagen' werd genoemd. 'Ouden van jaren' zou beter passen, maar laat ik niet gaan muggenziften, ook al kan ik er niet onderuit dat ik een Haarlemse mug ben. In al mijn ijdelheid vind ik mijzelf veel jonger dan mijn medebewoners in ons hofje, het Essenhofje, dat eigenlijk - ik heb het al eerder gemeld - geen echt hofje is. In die zin dat niet is gebouwd om versleten vrouwen een vreedzame oude dag te bezorgen. Maar echt ernstig is dat niet, het werd zo'n 150 jaar geleden gebouwd om arbeiders aan goede woningen te helpen. Dat gebeurde door goedwillende beheerders van het Fonds Abraham de Haas, de schatrijke Haarlemmer, die zijn rijkdom behalve door sober te leven, vooral dankte aan de erfenissen van zijn kinderen, die hij allemaal overleefde.

Met zijn ouderdom van 150 jaar is het Essenhofje met zijn 24 woninkjes dus eigenlijk een jongeling onder de historische Haarlemse hofjes, die wel voor oude dienstbare vrouwen werden gebouwd als goede daad. Die vrouwen hadden zich hun levenlang afgetoed voor hun rijke mevrouwen, dus ze hadden dat laatste stukje geluk wel verdiend. In de winter van hun leven, zo versleten dat ze als oude vrijsters nimmer meer last van de gretigheid der mannen zouden hebben, werd hun eindelijk rust gegend. Mooi.

Het staat treffend opgeschreven boven de ingang van een hofje in Dordrecht. Een kennis van mij wees mij daar op. Die tekst luidt:

*"Hier worden onderhouden
Ouwe kouwe louwe vrouwen.
Trotse vrijsters, fiere jeugd,
siet hoe of gij worden meugt".*

En deze wijsheid wordt toegeschreven aan de dichter Jacob Cats (1804-1886), vooral bekend geworden als 'vader Cats' vanwege zijn vele vaderlijke dichtregels. Het bekende gezegde: 'Kinderen zijn hinderen' is ook van hem.

Kennelijk was dit Dordtse hofje dus bestemd voor alleen vrouwen. In ons hofje wonen ook alleenstaande mannen. En net als die vrouwen zijn ook zijn voorbestemd om oud en der dagen zat te worden. Zoals die 'Ouwe kouwe louwe vrouwen' van Vader Cats, krijgen wij mannen ook te maken met afkalvende schoonheid. Ik mag mij dan nog jong en jeugdig wanen - voelen durf ik al bijna niet eens meer te zeggen - de waarheid zal zich op den duur meedogenloos opdringen. Maar toen ik laatst de tentoonstelling 'Wij zullen doorgaan' met portretten van oude mensen in museum het Dolhuys zag, kreeg ik weer moed. Die tentoonstelling blijft nog tot 4 maart 2012 en gaat over de kunst van het ouderworden. Wat is die kunst dan precies, hoe word je ouder? Bomans laat het een honderdjarige man treffend zeggen in zijn verhaal 'Interview met een 100-jarige': „Ach het is een kwestie van doorgaan".

Ko van Leeuwen

[advertentie]

Teylers Hofje

In de bocht van het Spaarne ligt achter een imposante poort het Teylers Hofje dat werd gesticht krachtens het testament van Pieter Teyler van der Hulst. Het hofje is een ontwerp van architect Leendert Vliet, die ook de Orde Zaal in het Teylers Museum heeft ontworpen. De lage huisjes staan in contrast tot het monumentale hoofdgebouw. Maar het geheel oogt licht en wijds. De regenterkamer behoort tot de top honderd van mooiste historische interieurs van Nederland. Vanaf 2008 onderhouden en verhuurt woningcorporatie Elan Wonen het Teylers Hofje. Bel voor meer informatie (023) 515 98 59 of kijk op www.elanwonen.nl.

elan wonen *geeft je de sleutel*

Aardbeienbal in de Bakenesserkamer

Eind mei werd door de regenten van het hofje van Bakenes, Job Thöne en Ok de Lange, een oude traditie nieuw leven ingeblazen, door de bewoonsters op een flinke portie aardbeien met slagroom en een aangeklede borrel te trakteren.

Bewoonster Petra Blanke droeg een alleraardigst aardbeienvers voor en kroonde de regenten tot Zomerkoningen van 2011.

De dresscode was aardbeienrood en de bewoonsters hadden zich met hun kledij niet onbetuigd gelaten. Met de nodige huisvlijt en creativiteit hadden zij zich omgetoverd tot appetijtelijke aardbeienprinsessen, wat een Maxima(-aal) feestelijk effect gaf. Agaath Konijn won de wisseltrofee voor de Schoonste aardbei van het hof (een met aardbeien versierde jam-pot) en ook Atie Harms (met oorbellen van echte aardbeien) en Rosemarie Vroom vielen in de prijzen. Iedereen was het er over eens: dit smaakt naar meer!

Visueel delirium in de Vijfhoek

Vlak voor de opening in het Provenerhof was voor kunstenaar én organisator Liedeke Veninga de Vijfhoek Kunstroute eigenlijk al geslaagd.

Als één van de zeven uitgelichte en met lampenkappen uitgeruste 'kunstsamoerai' fietste zij in op-tocht over de Houtbrug. 'Had je die gezichten van die lui die daar graag een biertje drinken moeten zien. Krijg nou wat!, riep er één.' Het was de voorbode van een weekeinde lang 'visueel delirium' voor heel veel bezoekers. In de maanden juli en augustus kreeg de multimediale kunstroute een staartje met de expositie 'Kunst in de Nieuwe kerk'.

Hofjeskrant wordt stichting!

Veel mensen zijn blij met de Hofjeskrant, een aantal heeft er zelfs een bedragje voor over. Dat laatste was een uitkomst van de enquête van vorig jaar. Vanaf mei dit jaar is er een stichting in het leven geroepen om ervoor te zorgen dat de krant ook financieel het hoofd boven water houdt. Als u de Hofjeskrant een warm hart toedraagt, kunt u uw donatie (belastingvrij) kwijt op rekeningnummer 14.51.11.369. t.n.v. stichting de Hofjeskrant, Haarlem.

[advertentie]

Muys Sinds 1888
KANTOOR & KADO

... al meer dan 120 jaar een begrip in Haarlem en omstreken. Met een breed assortiment artikelen voor kantoor, school en thuis.

Blue Square tassen
reistas, en cross-over.
Leverbaar in diverse kleuren.

Blue Square reistas
Leverbaar in diverse kleuren.
Documententas van Giorgio Fedon

Geopend op maandag t/m vrijdag van 9.00 - 18.00 uur en zaterdag van 10.00 - 17.00 uur

U kunt ons vinden op:
Gedempte Oude Gracht 108, Haarlem
Tel: 023 5315513, Fax: 023 5328425,
info@muyskantoor.nl

*Ingesloten hofjes
dauw rust op bladnerven
de tong op het hart in kelken
een haan kraait hoog van zijn toren
Haarlem ontwaakt*

*geluiden sluipen over daken naar vachten van struiken
blijven soms steken in bermen en sluimeren rond banken
bezoekers
op gladde paden
al vroeg uit de veren*

Adem in Haarlem
Erika de Stercke

*hofjes
door de jaren vergroeid
fluisteren geheimen in de wind
als fiere pluizen glijden deze verhalen naar het water
een volle buik neemt ze verder mee*

[advertentie]

C. den Hollander b.v.
Onderhoudscombinatie
Haarlem (023) 5356812

SCHALKWIJKERSTRAAT 29 - 2033 JC - FAX: (023) 5352800

Zicht op de gevelsteen

Ergens in het Museumkwartier hangt 'De jonge wolf', geen wolf in schaapskleden maar één met een schaap op de rug. Wie weet waar deze gevelsteen hangt, mag het zeggen.

De voorstelling verwijst volgens historicus Allan naar een weverij, maar de archieven geven hier geen uitsluitel over. Waarschijnlijker is dat de steen het familiewapen is van de familie De Wolf, van wie rond 1700 drie telgen in die straat woonden. Martin Busker van Stichting Geveltekens Vereniging Haarlem heeft een subsidie aangevraagd én gekregen voor restauratie van deze steen. De huidige bewoner dient echter ook een steentje bij te dragen.

Mail uw oplossing o.v.v. 'prijsvraag' naar info@haarlemse-hofjeskrant.nl en win een waardebon van € 15.

Oplossing HHK 13: 'De Son' hangt in het Groot Heiligland. Uit de vele goede inzendingen is Lya Ploeg als winnares tevoorschijn gekomen.

Reacties van lezers

Als geboren Haarlemmers - en nog regelmatig bezoekers - namen wij de laatste keer uw 'Haarlemse Hofjeskrant' mee. Nog steeds ligt hij hier in onze kamer en pakken wij hem zo nu en dan ter inzage. Is het ook mogelijk dat wij de krant regelmatig toegestuurd krijgen? Wij zullen dat zéér op prijs stellen.

fam. W.Parson uit Leeuwarden

Haarlemse
Hofjeskrant

GRATIS
meenemen!

In Haarlem is de krant gratis af te halen bij de supermarkten van DEKA, VOMAR en PLUS, City Marketing Verwulft, op het stadhuis, in de musea, het Noord-Hollands archief, bij drogisterij Van der Pigge, Muys Kantoor & Kado, HEMA-fotshop en de bibliotheken in Centrum, Schalkwijk, Oost en Noord. In Heemstede bij PRIMERA De Pijp, boekhandel Blokker en de bibliotheek. In Bloemendaal bij de bibliotheek en boekhandel Bloemendaal en in Overveen bij PRIMERA Postkantoor. Verder in zorgcentra o.a. het Reinaldahuis, De Blinkert, De Boerhaavekliniek, Schalkweide, Schoterhof, Nieuw-Delftweide en Sint Jacob in den Hout.

Reacties: info@haarlemse-hofjeskrant.nl
Website: www.haarlemse-hofjeskrant.nl

De Haarlemse Hofjeskrant kwam mede tot stand dankzij financiële steun van het bestuur van de hofjes Codde & Van Beresteyn en In den Groenen Tuyn.

Oplage: 10.000
Tekst en foto's: Willem Brand
Vormgeving: Kees Reniers